

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

САДОВО-ПАРКОВИЙ
ЛАНДШАФТ І ДЕКОРАТИВНЕ
ФІТОРИЗНОМАНІТТЯ
ОЧИМА ДОСЛІДНИКІВ

КИЇВ - БІЛА ЦЕРКВА

12 листопада 2020 р.

**ВІДНОВЛЕННЯ ІСТОРИЧНИХ ЛАНДШАФТІВ ДЕНДРОПАРКУ
«ОЛЕКСАНДРІЯ» НАН УКРАЇНИ**

Н. М. Дойко, к.б.н., ст.н.с.

alexandriapark@ukr.net

*Державний дендрологічний парк «Олександрія» НАН України,
м. Біла Церква, Україна*

Важливим напрямком наукової діяльності співробітників дендропарку «Олександрія» НАН України є відновлення і реконструкція історичних паркових ландшафтів. Особливою цінністю парку є архітектурні споруди, ландшафтні композиції і рослинність. Багато що, на жаль, було втрачено в першій половині ХХ ст. Значну частину архітектурних споруд і паркових композицій було відновлено в 1959-1976 рр. Однак, головні споруди, що становлять змістовне «ядро» паркових пристроїв: палац, комплекс павільйонів, паркові скульптури, ландшафтні композиції навколо споруд та інше ще потребують відновлення та реконструкції.

Пам'ятники садово-паркового мистецтва (сади, парки та інші об'єкти), які збереглися з минулого, вимагають дбайливого ставлення під час збереження та науково обгрунтованого підходу до їх відновлення. На початку ХХІ століття завдяки отриманню нових історичних матеріалів, науковці дендропарку приступили до вивчення і ведення на якісно новому рівні процесів відновлення історичних насаджень і ландшафтних композицій парку. За результатами роботи були підготовлені проекти і виконано в натурі роботи по відновленню найцінніших історичних композицій (Турецький будиночок, Царський сад, острів Троянд, Танцювальний павільйон), відновлено історичну ландшафтну ділянку «Східна балка». Роботи по відновленню проводилися в декілька етапів.

Першим етапом в роботі по відновленню історичних об'єктів було вивчення архівних та іконографічних матеріалів. На жаль для більшості старовинних парків такі матеріали майже не збереглися. Тому на цьому етапі підготовчих робіт ми вивчали матеріали, що відносяться до інших парків досліджуваного періоду.

Наступний етап – вивчення стану рослинності. Визначали видовий склад, структуру насаджень, виділяли групу вікових дерев, проводили фітосанітарні обстеження, оцінювали життєвий стан насаджень. По віку дерев можна приблизно визначити місце розташування фундаментів та наявність в минулому відкритих просторів.

Далі – археологічні роботи. За допомогою спеціальних інструментів знаходили рештки фундаментів, доріжок з первинним покриттям, тощо. Потім, в залежності від мети і коштів, об'єкти розкривали і відновлювали, або консервували.

Відновлюючи насадження, значну увагу ми приділяли семантиці, яка використовувалася творцями парку. Сад повинен сприйматися як певна іконологічна система зі своїми традиційними символами та емблемами. А збережені у парку вікові дерева – це не тільки пам'ятники живої природи, а й пам'ятки історії та культури.